

II.

Ako hoćemo da proučavamo stvaranje država, onda moramo posvetiti naročitu pažnju prije svega unutrašnjem sastavu stanovništva, iz kojega se je formirala država, i onda vanjskim okolnostima, koje su omogućile određenu političku formaciju. Treba naime imati u vidu, da država nastaje onda kada se, uslijed izvjesnog procesa diferencijacije, izdvoji jedna skupina u zajednici i kada je ta izdvojena skupina u stanju i u mogućnosti, da ostaloj zajednici trajno nameće svoju vlast. Taj proces diferencijacije i zahvatanja vlasti može da nastane na razne načine i uzrokovan različitim okolnostima, bez obzira na »rasne« odlike stanovništva, među kojim se je taj proces izvršio. U koliko to unutrašnje razlikovanje nije izvršeno i u koliko vlast nije usredotočena u rukama jedne izdvojene skupine, ne možemo uopće govoriti o »državi«.

Radi toga se ne bih mogao složiti sa prof. Stanojevićem, kad on o središnjem srpskom plemenu u slivu rijeka Tare, Pive i Lima govori kao o gotovoj državnoj formaciji. Izgleda vjerojatnije, da je to bila obična plemenska zajednica, gdje su se pojedini rodovi otimali o prvenstvo, ali još nije došlo do definitivnog prisvajanja vlasti sa strane jednog roda, koji bi bio u stanju da tu vlast trajno nameće ostalima.

Što se tiče države Nemanjića, ova je politička formacija imala sasvim drukčiji unutrašnji sastav i njen je postanak potpuno drukčiji, nego što je bio unutrašnji sastav i postanak plemenske zajednice u slivu rijeka Tare, Pive i Lima. Dvije su skupine